

Klima- og miljødepartementet
v/ Klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen
postmottak@kld.dep.no

Hvalstad, 14. 11 2023

Vedr. statusrapport for gjennomføring av helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden

Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF) viser til at Klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen 7. november mottok den andre statusrapporten om gjennomføring av tiltakene i tiltaksplanen for Oslofjorden.

Rapporten tar for seg status, ulike utfordringer og mulige løsninger for å bedre tilstanden i Oslofjorden. Tiltak som er gjort så langt er i henhold til rapporten ikke i rute, og det pekes på at det er realistisk å lykkes, men at arbeidet må intensiveres. NJFF er opptatt av at relevante tiltak blir gjennomført for å bedre miljøtilstanden i Oslofjorden, og at tiltak må ha tilstrekkelig faglig forankring. Med hensyn til det mener vi at forslag som innebærer en stor negativ inngripen i befolkningens adgang til å bruke fjorden må ses på med svært kritiske øyne. Dette vil for eksempel gjelde forslag om å innføre svært omfattende nullfiskeområder.

Behov for å ivareta torsken

Torsken og flere av torskefiskartene i Oslofjorden er i svært dårlig forfatning. Årsakene er mange, men det er bred enighet om at det uavhengig av årsak også er behov for strenge reguleringer mht uttaket. Derfor støttet NJFF i 2019 helhjertet opp om forbudet mot å bedrive fritidsfiske etter torsk. NJFF mener imidlertid det er et betydelig forbedringspotensial mht å spre kjennskap til det aktuelle forbudet.

I Statusrapportens kapittel "4.4 Ivareta arter og naturtyper inkl. Fiskeriforvaltning" i innsatsområde 4, vises det til «*viktigheten av å redusere påvirkning fra fiskeriene i Oslofjordområdet utover dagens praksis*». Det pekes på at det er gitt en rekke dispensasjoner fra forbudet om å fange torsk til yrkesfiskere, og at dette er uheldig med hensyn til å øke torskebestandene fra et allerede kritisk lavt nivå.

[Skriv her]

Alt fritidsfiske etter torsk har for ordens skyld vært forbudt fra Svenskegrensa til grensen mot Agder siden juni 2019.

Det er ikke bare bunntåling og yrkesfiske etter torsk som nevnes som en negativ påvirkningsfaktor til den reduserte torskebestanden. Fritidsfiske trekkes også frem – til tross for det nevnte fiskeforbudet. Det pekes spesielt på utfordringene knyttet til kontroll og oppsyn av torskefiskeforbudet. Særlig siden det er lov å høste bærekraftig av andre arter i samme område.

Nettverket for en levende Oslofjord, hvor NJFF er med, sendte nylig et brev til Nærings- og Fiskeridepartementet hvor det pekes på informasjonsbehovet vedrørende torskefiskeforbudet, samt at dispensasjonene som er gitt til yrkesfiskere må opphøre. I tillegg har vi bedt om at det legges mer ressurser inn i informasjonsarbeidet og at det etableres et tilstrekkelig oppsyn. Informasjonen utad vedrørende forbud mot å høste torsk i fritidsfisket har etter vår vurdering vært mangelfull og dårlig kommunisert. Brukere av fjorden som ikke har inngående kunnskap om fritidsfiske i fjorden, vet derfor ofte ikke at det eksisterer et slikt forbud. Dette gjelder kanskje særlig fremmedspråklige. Her kunne mer informasjon, kommunisert i de riktige kanalene, trolig bidratt mye til etterlevelse av forbudet. Isteden står vi i en situasjon hvor fritidsfiske nå trekkes inn i diskusjonen om nullfiskeområder uten annet grunnlag enn at en antar at det fortsatt fiskes noe torsk som følge av at en selv ikke har informert godt nok om de regler som gjelder, og ikke har fulgt det opp med tilstrekkelig oppsyn.

Nullfiskeområder uhensiktsmessig

I statusrapporten sies det at:

«...det bør utredes en utfasing av trålingsaktivitet, for eksempel i de marine nasjonalparkene i Oslofjorden, i første omgang Hvaler og Færder, og i indre Oslofjord. Et forbud mot tråling blant annet i svenske marine nasjonalparker, er allerede utredet for svenske farvann (SOU 2023:20). Det vil være hensiktsmessig at praksis er sammenfallende både for Hvaler og Koster nasjonalpark som er tilgrensende områder. Det bør også utredes om disse områdene bør fritas for fritidsfiske, altså at det etableres nullfiskeområder. Det kan her vises til det svenske "8+fjordar"-prosjektet som har hatt fiskefrie områder på bl.a. vestkysten av Sverige siden 20.10.15".

NJFF vil bemerke at en i det nevnte "8-Fjordar"-prosjektet tvert imot har greid å ivareta behovet for et vern av de artene av torskefisk som har behov for det, samtidig som en har opprettholdt mye av det øvrige fritidsfisket. I "8+Fjordar"-området er det i motsetning til det som skrives i statusrapporten tillatt å fiske torsk langs store deler av vestkysten med unntak av

[Skriv her]

perioden 1. januar-31. mars, mens det i de fleste smale fjordområdene/kilene er innført helårs fiskeforbud etter torsk, hyse og hvitting. Fiske etter sjøørret i hele prosjektområdet sammenfaller med reguleringene for det øvrige av vestkysten av Sverige (Sverige har generell fredning av sjøørret 1. oktober-31. mars). Dette tilsvarer på mange måter de reguleringer som gjelder i "Oslofjordplanens" sjøområder. Det en derimot har vært svært god på i "8+Fjorder" er å gi brukerne god informasjon både om målet med restriksjonene og hvilke regler som gjelder.

NJFF mener dagens regulering av fritidsfiske i området som omfattes av "Oslofjordplanen" er tilstrekkelig god. Som nevnt har kommunikasjonen rundt torskefiskeforbudet vært svært mangelfull, og målgruppene virker i liten grad å ha blitt hensyntatt i forhold til dette arbeidet. Når forbudet ble effektivt tilbød NJFF seg å bidra til å få informasjon ut til brukerne av fjorden. Fiskeridirektoratet ønsket å gjøre denne jobben selv. Det har imidlertid vist seg å være begrenset til informasjon på direktoratets hjemmesider og ved enkelte populære fiskeplasser. NJFF mener det med fordel kunne vært gjort en langt mer koordinert innsats med å få ut budskapet, og særlig gjennom aktivt samarbeid med organisasjonene som har kontakt med store grupper av brukere av fjorden.

Her gjenstår det derfor etter vårt syn fortsatt et omfattende arbeid som, i kombinasjon med økt kontroll og oppsyn, langt på vei kan gjøre at brukere av fjorden unngår å utilsiktet fange torsk, ved bl.a. å ta unngå fiskeområder og dyp hvor en med for stor sannsynlighet vil fange torsk. Dette kan gjøres samtidig som en tillater et fiske etter arter det er godt grunnlag for å fiske etter – slik som flyndrer på grunt vann og pelagiske arter som makrell og sjøørret.

Flere hensyn viktige

Sjøørreten, som kanskje er fjordens viktigste helårs sportsfisk etter at torsken forsvant, har i mange år vært en viktig fokusart for NJFF. Gjennom større prosjekter har vi gjennomført kartlegging og restaureringstiltak bekker og elver rundt hele fjorden (jamfør rapportens kapittel. 3.5 Innsatsområde 5 - Restaurering av naturverdier). Det har ikke bare gagnet sjøørreten, men alt liv i og rundt bekkene, samt Oslofjorden som helhet med redusert avrenning som følge av at kantvegetasjonen langs vassdragene bevares og reetableres. Engasjementet blant de frivillige som jobber i bekkene ville ikke vært like stort om fisket etter sjøørreten forbyes. Både Hvaler og Færder er to meget populære områder for sjøørretfiske hvor det har blitt gjennomført et stort stykke arbeid i sjøørretbekker de siste årene. Sjøørretbekkene trenger med jevne mellomrom oppfølging og vedlikeholdsarbeid. Motivasjonen for å gjøre denne jobben vil ganske sikkert reduseres sterkt dersom en uten godt grunnlag etablerer

[Skriv her]

nullfiskeområder i det området aktiviteten nå foregår. Det er i dag ikke noe som tilsier at sjøørreten trenger et slikt vern. Da er det uansett mange andre langt mindre inngripende grep som kan gjennomføres – økt minstemål, maksimum m.m.

Fritidsfiske er en av de mest utstrakte friluftslivsaktivitetene i Norge. Mellom 1,5 og 2 millioner nordmenn fisker en eller flere ganger pr år, med et snitt på 11 ganger. Det gjør fritidsfiske er blant de 3-4 mest populære friluftslivsaktivitetene. I tillegg kommer et betydelig antall turister til landet som kommer ens ærend for å fiske eller som fisker noe mens de er på besøk. Oslofjorden er sammenlignet med det meste av landet ellers ingen attraktiv turistfiskedestinasjon, men p.g.a. befolkningstettheten er den likevel av stor sosioøkonomisk betydning. Den verdien mener NJFF det er viktig at en søker å ivareta.

NJFF mener i den sammenheng det er verdt å bemerke at ivaretagelse av bærekraftig fritidsfiske ikke en gang er nevnt under innsatsområde friluftsliv i rapporten (delkapittel 3.6 Innsatsområde 6 - Friluftsliv). Det synes som om en forsøker å trekke fritidsfiske som rekreasjon ut fra det brede begrepet “friluftsliv”, selv om fritidsfiske og friluftsliv henger tett sammen.

NJFF mener det er viktig å anerkjenne fritidsfiske som en viktig og populær del av friluftslivet i fjorden, men også en aktivitet som på bidrar positivt i arbeidet for å bedre miljøtilstanden i Oslofjorden gjennom økt engasjement og faktisk restaureringsarbeid. Et bærekraftig fiske er positivt for allmenheten og det opprettholder et stort engasjement også for de artene en ikke skal høste. Det er uansett vanskelig å se for seg at store nullfiskeområder både i de nevnte nasjonalparkene og i indre Oslofjord vil bidra til den nødvendige legitimiteten blant de som med egne øyne ser at det fortsatt er godt grunnlag for å fiske på en svært tallrik makrellbestand. Forsvinner fritidsfiskemuligheten i fjorden, så forsvinner trolig interessen for å holde øye med på fiskebestandene og restaurere leveområdene også. Det må vi unngå.

NJFF ønsker på vegne av fritidsfiskerne et møte med politisk ledelse i KLD om denne saken.

Vennlig hilsen
Norges Jeger- og Fiskerforbund

Eldar Berli /-sign
Generalsekretær

Øyvind Fjeldseth
Rådgiver

[Skriv her]

Kopi til:

Nærings- og Fiskeridepartementet